

Collegial: Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 32. Den 8 August 1801.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schults.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.
Justitsraad og Deputeret i det
danske Cancellie.

Peter Johan Monrad.
Justitsraad og Departements-
Chef i det danske Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

De til og fra de mange i den Strækning fra Holme-
strand til Christianssand og Stavanger værende Steder
bestemte danske og udenrigske Breve ere hidtil gaaede med
den kjøbenhavnske Post til og fra Christiania, og med den
vesterlandske Post mellem Christiania og Christianssand.

Da den sidstbenævnte Post ikke kan afgaae fra Chri-
stiania før end Torsdag Aften, saa har ikkun Brevene til
nogle saa af de nærmestliggende af forordnede Steder,
og undertiden slet ingen af dem, kunnet besvares med
den Uges vesterlandske Post fra Christianssand.

De Corresponderende have derfor, i vigtige Anlig-
gender, som udfordrede et hastigt Svar, maattet ved

Er:

Expressbud sende deres Breve til Postcontoiret i Moss; men deels har dette ikkun været muligt fra de nærmest liggende Steder, deels har det, naar Kjøbenhavns Post er indløben saa sildig til Christiania, at den vesterlandske Post ikke har kunnet afgaae derfra sørend om Fredagen eller Løverdagen, ikke engang været gjørligt fra noget af Stederne.

I den Henseende, og for at bevirke en hurtigere Correspondence for disse Steder, blev til Generalpostamtet indgivet et Forslag om, at forlægge den vesterlandske Post fra Christiania til Moss, saaledes, at den fra sidstbenævnte Sted skulde gaae over Tronvigen og Horten til Bestemmelsesstederne, og saaledes tilbage igjen.

Med en saadan Indretning vilde Posten undgaae den ikke ubetydelige Omvei over Christiania, og da Opholdet paa Moss ikke behøvede at være længere, end det som udkrævedes til Postens Expedition, saa vilde saaledes megen Tid og for mange af Stederne endog een Postdag vindes.

Over dette Forslag søgte Generalpostamtet Oplysning og Betænkning fra vedkommende Stiftamtmand, som i Forening med da varende Generalveiintendant og Postmesteren i Christiania undersøgte Omstændighederne og derefter meddeelte Generalpostamtet et Udkast til en Plan for den proponerede Post.

Efter det deri yttrede maatte den vesterlandske Post fremdeles vedblive, som hidtil, at udgaae fra Christiania,

nia; derimod ansaaes det tillige at ville blive til Nytte for forommældte Steders Correspondence, at der gik en særskildt Post fra Moss over Horten. Men da dennes Transport, deels formedelst at der ved den nye Landevei over Landgangen, som Posten skulde passere, ikkun ere saa Gaarde, som, især i Henseende til Sneebrydningen, vilde være til Hinder, deels og fornemmelig formedelst den haarde Horten Fjord, vilde medføre mange Ban-
 feligheder, som ikke kunne forudsees og bedømmes; saa blev det foreslaaet, først at gjøre et Forsøg med denne Post i eet Aar, for, forinden den blev given Varighed, at erfare, om og hvorvidt den kunde gaae den Tour saa ordentlig og bestemt, at Hensigten blev opnaaelig.

Derimod ansaaes det ikke at ville være til nogen Nytte, medens Forsøget varede, at lade Posten gaae længere end til Brevig og Scheen. Naar Forsøget derimod viiste, at denne Indretning ogsaa vilde være gavnlig for de længere bortliggende Steder, kunde samme, i Fald Posten blev sat paa en varig Fod, altid derhen udvides.

Endelig ansaaes det ikke nødvendigt under Forsøget at lade Posten gaae samme Tour tilbage, da Forsøget alligevel kunde bedømmes, og de Corresponderende imidlertid, ifald Postens bestemte Gang blev hædlig, havde Leilighed til at besvare Brevene, enten med den vesters-
 landske Post eller ved Expressbud til Moss.

Efterat en Hindring, som stod i Veien for Ind-

retningens Jværksættelse, - var bleven hævet, har Generalpostamtet foredraget Hs. Majestæt denne Sag, som man anmærkede, ogsaa at ville, ifald Hensigten blev opnaaet, blive gavnlig for den kongelige Tjeneste og Landets øvrige offentlige Foranstaltninger, som udfordrede en hastig Udførelse, hvorhos det tillige blev indstillet, at Forsøget, om samme approberedes, maatte bestemmes til eet eller to Aar, da den første Vinters Veffaffenhed muligen kunde blive saadan, at man ikke med Sikkerhed kunde bedømme Indretningen efter ikkun eet Aars Prøve.

Det har derpaa behaget Hs. Majestæt, ved Resolution af 17 f. M., at autorisere Generalpostamtet til at træffe den Indretning til et Forsøg i eet til to Aar, at lade de Breve med Posten fra Kjøbenhavn til Norge, som ere bestemte til Holmestrand, Tønsberg, Laurvig, Brevig og Scheen med underliggende Steder, istedet for at gaae over Christiania, assende fra Moss over Horten til Bestemmelsesstederne ved en særskildt Post paa den Maade og under de Bestemmelser, som af Generalpostamtet ere bragte i Forslag.

I Følge heraf har Generalpostamtet, under 1ste d. M., tillagt vedkommende Postcontoirer de fornødne Ordres til denne Indretnings Jværksættelse, hvorved, iblandt andet, er bestemt, at der med denne Post skal gøres Begyndelse fra den 1 Septbr. førkommende saalebes, at Brevene til forbenævnte Steder, som indløbe med den Post, som afgaaer her fra Staden, den 29 d.

M.,

M., blive de første, som affendes den nye Tour over Horten; at Postmesteren paa Moss, foruden at lade Brevposerne til de øvrige Steder afgaae i den dertil bestemte Postsæk, affender Brevene til Holmestrand, hvilke udtages af Bragerens Brevposer, i en særskilt Postvæske, som de Corresponderende i Holmestrand selv besørge afhentet fra Gaarden Horten; at Postmesteren i Laurvig af Brevposerne til Brevig udtager de til Porsgrund bestemte Breve og lader samme tilligemed Brevposerne til Scheen afgaae i en særskildt Postvæske, som følger Postsækken, der gaaer directe til Brevig, til Lillegaarden, hvor den separeres fra Posten til Brevig; at Postmesterne i Tønsberg, Laurvig, Brevig og Scheen, samt Postaabnerne i Holmestrand og Porsgrund ikke alene lade de med Posten over Horten ankommende Breve saa hastig muligt efter denne Postes Ankomst til ethvert Sted udlevere til vedkommende Eiere, men endog, naar det maatte være muligt, at der med den Uges ordinaire vesterlandske Post fra Christianssand kunde svares, at modtage de saa Breve, som saaledes kunne vorde indleverede, til den yderste Tid før den ordinaire Postes Ankomst eller Afgang, og at Postmesteren paa Moss ligesaa modtager de Breve, som pr. Expresse maatte indløbe fra forbenævnte Steder, til den yderste Tid før Postens Ankomst fra Christiania, dog alt saaledes, at de ordinaire Posters prompte Expedition ikke derved lider; og endelig at sidstbemældte Postmestere, isald det en eller anden

Gang

Gang fulde indtræffe, at Posten enten formedelt Meen-
tis eller Storm ikke kunde passere Horten-Fjord, hvor-
om han fra Færgemanden ved Tronvigen skal betimelig
underrettes, lader samtlige Breve og Brevposser den ei-
ler de Gange afgaae, som hidtil, den ordinaire Tour
over Christiania.

I Følge kongelig Resolution, af 31 f. M., skal
det norske Jagercorps, som nu har sin Garnison i Chri-
stiania, forlægges til Kongsvinger, og det oplandske In-
fanterie-Regiments tvende Grenadeer-Compagnier der-
imod garnisonere i Christiania, istedet for paa Kongs-
vinger. Ved allerhøieste Resolution, af samme Dato,
er det ogsaa besejlet, at den søndensjeldske Skieløber-Ba-
tallion, og det oplandske Infanterie-Regiments ullen-
ageriske Batallion, den sidste som en let Infanterie-Ba-
tallion, herefter skal være annecteret forbemaalste Jæ-
gercorps.

Da Cancelliet, fra det kongelige General Land-
Oeconomie- og Commerce-Collegium, er blevet underret-
tet om, at den i Cadix og flere spanske Havne udbrudte
smitsumme Sygdom, allerede i Januari Maaned sidste-
den aldeles er ophørt, og at der, siden den Tid, ingen
Efterretning om nogen saadan hejskende smitsom Syg-
dom er indløben, hverken fra Spanien, Engeland eller
andre fremmede Steder, saa at der, for nærværende Tid,
ingen

ingen Fare i saa Henseende er at besygte, saa har førstnævnte Collegium tilkjendegivet samtlige vedkommende Øvrigheder saadant, med Hensyn til de, til Quarantaines Holdelse for indkommende Skibe fra fremmede Steder, trufne Foranstaltninger.

Og, da det end videre er indberettet, at der iblandt de danske vestindiske Tropper, som ere bragte fra St. Croix til England, har yttret sig Blodgang, saa har Cancelliet tilskrevet Øvrighederne i Norge, i Tilfælde at nogen af de Skibe, som bringe dette Mandskab hertil, skulde indkomme i norske Havne, da at foranstalte, at det af vedkommende Læger undersages, om en Quarantaine, for det samtlige eller alene for det syge Mandskab, skulde ansees nødvendig.

Forordninger.

Under 31 Juli d. N. er, igjennem det danske Cancellie, udfærdiget en Placat af følgende Indhold: At, ligesom Hs. Majestæt ved Anordningerne om Veivæsenet i Danmark, dateret 13 Decbr. 1793, om Lendsers Indretning i Norge, dateret 1794, og om Lodsmærkers Anlæg for begge Riger, dat. 22 Novbr. 1799, har bestemt de vedkommende Grundeieres Rettigheder og Pligter, i Tilfælde af, at Jordlodders eller Eiendommens Afstaaelse maatte udfordres til disse Indretningers Sværksættelse, hvilke Bestemmelser ere byggede paa den Grundfætning: at Eiendoms-Retten ikke bør lide Ind-

skrænk:

frankelse, med mindre det almindelige Bedste fordrer det, og at Eieren da tilkommer billig og fuldkommen Erstatning; saa har Allerhøiøstamme, med Hensyn til at afværge Tvistigheder og modvillige Nægtelser, i lignende Tilfælde, saasom ved Skanders Anlæg eller Udvidelse, Telegraphers Oprettelse og deslige, fundet fornødent, ved denne Placat, at kundgjøre til almindelig Efterretning, at de i fornævnte Lovgivninger foreskrevne Regler skulle være gjældende og til Følge i enhver Begivenhed, hvor der, til Landets Forsvar eller offentlige Foranstaltningers Fremme, behøves Afstaaelse af nogens Grund eller Eiendom.

Da det undertiden indtraffer, at den norske Post fra Kjøbenhavn indløber til Frederikshald inden Klokken 9 Tirsdag Aften, som den Tid, der ved Placat af 13 Decbr. 1782 er fastsat for de med denne Post bestemte Breves Indlevering paa bemældte Steds Postcontoir, hvorved Posten saameget mere udsættes for Ophold i dens videre Bestemmelse, som der desuden medgaaer nogen Tid til Postens Expedition, efterat Brev-Indleveringen er ophørt; saa er, for at forekomme saadant Ophold, berørte Placat, forsaavidt de nordeste bestemte Breve angaae, ved en ny Placat fra General-Postamtet, dateret 7 d. M., forandret derhen, at disse Breve for Fremtiden skulle indleveres paa Frederikshalds Postcontoir fra Kl. 1 til 4 Tirsdag Eftermiddag.

Ved Rescript, af Gaars Dato, til Biskoppen over Aarhus Stift, er det fastsat: 1) at Chordegneen i Hobroe, som tillige er Skoleholder sammesteds, maa være fritagen for at holde den ham paalagte Aftensangs-Prædiken, imod, i dets Sted, at holde hver Søndag Eftermiddag Catechisation i Kirken, med passende Bøn og Sang, samt en kort Opmuntrings-Tale. 2) At hvad Degneen hidtil har nydt af Hobroe Kjøbstæds Indvaanere, for at holde Aftensangs-Prædiken, fremdeles skal erlægges til ham for denne hans Catechisation, og 3) at Sognepræsten sammesteds skal være forpligtet til at have bestandig Tilsyn med denne Forretning, og forud paa en passende Maade forberede Menigheden til saadan Forandring, samt opmuntre den til at indfinde sig ved Catechisationen, og især at lade Ungdommen flittigen besøge samme.

Under 24 Juli d. A. er, igjennem det tyfste Cancellie, udfærdiget en Forordning til at bestemme og paadrive Forretningernes Gang ved Beretninger som ættes for Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen, Hertsabet Pinneberg, Grevskabet Ranzau og Staden Altona. Dens Indhold er i det Væsentlige følgende: at Hs. Majestæt, i Henseende til Forretningernes Gang ved Beretning som ættes, uden Forskjel fra hvilket Overdicasterium, Landscollegium eller Departement de indsendes, eller

eller om Sagerne til Hs. Majestæt eller hvor ellers ere indkomne, vil have følgende Orden iagttaget:

- 1) Alle Beretninger skulde, naar ingen anden Termin er foreskreven, afgives inden 3 Uger efterat Beretningen er forlangt, eller og der skal anmeldes til det Sted, hvor samme Forlangende er udfærdiget, de mulige Forhindringer, samt den Tid, naar Beretningen kan erholdes.
- 2) Dersom imidlertid Beretningens Forlangende har Hensyn til en Ansøgning, hvor en Part maa høres, saa skal Modtageren strax notere saadant i sin Protocol, og derpaa uden Ophold meddele Supplicaterne Samme i Original, mod Betaling af de tillige bestemte de Brevdragerpenge, ved en ordentlig Udfærdigelse, der i alt Fald betales med den ringeste taxtmæssige Decretgebyr, men ved umiddelbare Ansøgninger gives gratis, for at de, inden 4 Uger efter sammes Insinuation, med Suppliquernes Tilbagesendelse, kunne indbringe deres Erklæring og derimod iagttage det Fornødne: han skal tage Insinuationsdatum til Protocol, og ved Moderklæringernes Udeblivelse, anholde hos Supplicanterne, ved Befalinger og i Nødsfald ved Tvangsmidler, til at tilbagebringe de modtagne Documenter, saaledes at der imidlertid endnu bliver dem en 14 Dages Frist, efter den førstes Forløb, aaben til at fremkomme med hvad de ansee fornødent: han skal derpaa i det seneste inden 3 Uger afgive sin

Be-

Beretning om Acterne. Men dersom Sagen endes ved Forlig, skal han inden 8 Dage mælde dette for den Foresatte, som har forlangt Beretningen.

3) Den Over- eller Under-Embedsmand, geistlige eller verdslige Øvrighed, som heri er forsømmelig, eller lader Sagerne ligge hos sig over den foreskrevne Tid, skal have gjort sig skyldig i en Pengestraf af to til fem Rixdaler for hver forhalet Uge, og, ved fortsat eller gjentagen Forsømmelighed, have at vente den for-tjente haardere Straf; foruden hvilket han bliver ansvarlig for den ved hans Skjodesløshed muligt foran-ledigede Skade.

4) Hvad der i det Foregaaende er forordnet om Beretninger, gjælder ogsaa om enhver forlangt officiel Erklæring eller Ytring af en Betænkning, og i ethvert geistligt eller verdsligt Embedsforhold, naar en Overmand eller Foresat forlanger Beretning og Erklæring, eller skal afgive samme videre.

I øvrigt ophæves herved det Mandat af 14 März 1740, samt det fra Overretten udgangne Rescript af 18 Juni 1793, i hvis Sted denne Forordning træder.

Under 31 Juli d. A. er, igjennem det danske Cancellie, udfærdiget en Forordning angaaende Tiendevæsenet i Norge. Dens væsentlige Indhold er følgende: At Hs. Majestæt, i at overveie de Midler, som kunne bidrage til at fremme Agerdyrkningen i Norge,

har

har fundet fornødent at bortrydde den uovervindelige Hindring, som lægges i Veien for Landboernes Bind-
 skelighed, paa endeel Steder, hvor Tienden paaftaaes
 ydet in Natura, i Forhold til Afgrøden, uden Hensyn
 til den større Bekostning og det mere Arbeid, som en for-
 bedret Dyrkning udkræver. Baade Retsfærdighed og Al-
 meenvel fordre, at Landmanden bør selv kunne høste For-
 deel af sin Nøie og sine Udgifter, paa det at han med
 Tryghed kan anvende sin Formue og sine Kræfter paa sin
 Jords Forbedring; men Billighed tilfiger ogsaa, at Tien-
 detagerne intet bør tabe af den Indkomst, som Tienden
 nu giver. I Overeensstemmelse med disse Grundsæt-
 ninger har Hs. Majestæt besluttet at foreskrive følgende
 Regler, angaaende Tiendens Bestemmelse til en vis Af-
 gift for bestandigt. 1ste Afdeling. Om Tiendens
 Bestemmelse og dens Vdelsesmaade. I §. Det
 fastsættes som Hoved-Regel, at Tiendetagerne ikke skulle
 være berettigede til at fordre Korn- og Smaa-Tiende in
 Natura, i Straaet, efter Optælling paa Marken, eller
 Omkastning i Laden; men de skulle lade sig nøie med den
 høieste Afgift, som paa ethvert Sted har været sædvan-
 lig, eller nu svares, efter Forening imellem de Vedkom-
 mende. Hvor der er indgaaet udtrykkelig Forening om
 Tiende-Afgift for bestandig, eller hvor Afgiften har væ-
 ret ydet efter een Maalestok, i 20 Aar, eller længere
 Tid, bør samme tjene til uroffelig Regel for begge Par-
 ter; men, i andet Fald, maae Yderne, dersom disse ei
 skulle

skulle findes villige til at svare det samme, som hidindtil,
 kunne paastaae Tienden bestemt efter Taxation; dog skulle
 de strax give deres Erklæring herom, og Taxationen uop-
 holdeligen iværksættes, uagtet samme, i Tilfælde af, at
 Forening om Tienden skulde være indgaaet for visse Aar,
 ikke træder i Kraft, førend den i Contracten bestemte Tid
 er udløben. 2 §. Hvor Tienden er bortforpagtet paa
 visse Aar til andre, end Tiendeyderne selv, da, ligesom
 Forpagteren er pligtig at svare det, som han ved Con-
 tracten har vedtaget, bliver han og berettiget til at hæve
 Tienden af Yderne, paa samme Maade, som hidindtil,
 enten efter Forening eller Brug, saalænge Forpagtnings-
 Tiden vedvarer. 3 §. Dersom Tienden, imod en vis be-
 stemt Afgift, nu for Tiden er forpagtet til Yderne selv,
 bør disse, naar de forlange det, ogsaa, efterat Forpagt-
 ningstiden er udløben, være berettigede til at beholde
 den, imod samme Afgift for bestandig. Men, dersom
 Yderne, efter Forpagtnings-Aarenes Udløb, ikke ville
 vedblive for bestandig at svare samme Afgift, forholdes
 dermed efter 1ste Post. § 4. Naar en, med tredie Mand
 indgaaet, Tiendeforpagtning er udløben, maa det staae
 Tiendetageren frit for, enten selv at have Tienden saa-
 ledes, som den har været ydet til Forpagteren, eller om
 dens Oppebørsel at slutte Forening med en ny Forpag-
 ter, eller med Yderne selv; dog at Yderne, i første Til-
 fælde, vedblive at svare Tienden paa samme Maade, som
 hidindtil, og at, i det sidste Tilfælde Foreningen bliver
 ind-

indgaaet for bestandig. 5 §. Dersom det paa noget Sted skulde være Skik og Brug, at Tienden ydes i Straaet, eller ved at tælle paa Stør, skal denne Ydelsesmaade fra nu af være aldeles afskaffet, og, saafremt Yder og Tager ikke skulde kunne forenes om en vis Bestemmelse for Eftertiden, enten i Korn eller Penge, da skal den fastsættes ved Taxation. 6 §. Fra den Grundregel, at Tiendens Bestemmelse, hvad enten den skeer ved Forening eller Taxation, ikke i den følgende Tid skal forandres, bør dog Undtagelse finde Sted, i det Tilfælde, at en Jord, formedelt Fjeldffred, Elvebrud, Oversvømmelse, Jordsald og deslige Ødelæggelser saaledes blev forringet, at Aftægt i de kongelige Skatter derfor blev bewilget; thi da bør der ogsaa tilstaaes en forholdsmaæssig Afgang i Tienden; men, naar Jorden igjen saaledes er forbedret, at Aftægten for de kongelige Skatter, enten tildeels eller gandske ophører, bør ogsaa den nedsatte Tiende igjen forhøies i samme Forhold. 2den Afdeling. Om Fremgangsmaaden ved Tiende Afgiftens Bestemmelse. 7 §. Der skal i ethvert Kirkesogn holdes en Commission, der bestaaer af Amtmanden, Fogden og Sorenskriveren, for hvilken Commission saavel Tiendeyderne, som Tiendetagerne, skulle være pligtige at møde, efter Indkaldelse, ved Tillysning fra Prædikestolene og Kirkebakkerne. Bemældte Commissions Forretninger og disses Virkninger foreskrives saaledes: a. Commissionen skal indhente Forklaring, om der er nogen skift-

lig Forening enten med samtlige Tiendeydere i Sognet, eller med nogle af dem, angaaende hvad der i Tiende skulde gives og paa hvad Maade. b. Er der ingen Forening desangaaende, da skal Commissionen undersøge, hvorledes Tienden nu for Tiden ydes, enten af samtlige Tiendepligtige i Sognet, efter een Maalestok, eller af hver Jordbruger især, samt hvorlænge den nu værende Ydelse har været i Brug. c. Dersom det findes nødvendigt, at een eller anden Omstandighed maatte oplyses med Vidner, da skal Commissionen være bemyndiget til at afhøre disse under Ed; og de, som boe eller opholde sig inden Tinglauget, skulle være pligtige til sine exceptione fori, at møde for Commissionen efter Aftens Barsel. d. Efterat det er oplyst, hvorledes Tiende-Afgiften nu ydes, enten efter Contract eller Brug, skal Commissionen søge at forene Parterne om, at vedtage den samme Ydelse, som en bestandig Regel for Fremtiden; men, i Mangel af saadan Forening, skal den ved Kjendelse bestemme Tienden, efter de her fastsatte Regler. I øvrigt skal det, ved Foreningerne, staae Parterne frit for, at vedtage Ydelsen, enten i Korn eller i Penge; dog skal Commissionen søge, om muligt, at formaae dem til at antage Korn til den bestandige Maalestok, saaledes, at det bestemte Quantum af Korn ikke ydes in Natura, men i Penge, efter et Middeltal af de 20 sidste Aars Capitelstart. Hvor Kjendelse bliver at affige, og den nu gjældende Accord eller Brug, som ta-

ges

ges til Grund for Bestemmelsen, gaaer ud paa Ydelse i Penge, hvor disse, efter Middelstallet af de 20 sidste Aars Kapitelstart, først beregnes til Korn, af de Slags, som meest avles paa Stedet, og dette dog igjen hvert Aar betales i Penge. (Fortsættelsen følger.)

Blandet Efterretning.

Under 6 d. M. er det tilladt Borger i Kjøbenhavn J. Qvist, for Betaling at forevise Publicum en mekanisk Bogn, uden for en af Stadens Porte, imod at erlægge den sædvanlige Afgift til de Fattige.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Skibtvad Sognefald i Aggershuus Stift, 170 Rdlr.

Befordringer.

Under det tydske Cancellie: Den 31 Juli er Cand. Theol. C. G. W. Schmidt confirmeret som valgt Præst i Stedefandt under Tønder Amt.

Under Generalitetet: Den 31 Juli er den ved det sjælandske Infanterie-Regiment staaende Second-Lieutenant v. Holst benaadet med Premier-Lieutenants Caracteer.

Under Rentekammeret: Den 29 Juli er Amtsforvalteren for Hålsted Klosters Amt, P. C. Danchell, udnævnt til, fra næste Aars Begyndelse, tillige at være Amtsforvalter for Nalholm og Mariboe Klosters Amter, og Forstskriver G. C. Ulrich udnævnt til Skovrider paa det andet kjøbenhavnske Skovdistrict.